

concert
info
James Oesi
& Dudok
Kwartet

de Doelen

kriskras door tijden,
periodes en stijlen - van
Rameau tot Caroline Shaw

zondag 23 april 23
Jurriaanse Zaal, 11.00 uur

programma

zondag 23 apr 23 | Jurriaanse Zaal, 11.00 uur
**kriskras door tijden, periodes en stijlen -
van Rameau tot Caroline Shaw**

Traditional

Sometimes I Feel Like a Motherless Child (arr. Oesi)

Jean-Philippe Rameau (1683-1764)

Entrée de Polymnie uit Les Boréades (arr. Faber)

Abdullah Ibrahim (1934)

The Wedding

Traditional

Deep River (versie van Samuel Coleridge-Taylor, arr. Oesi)

Traditional

Dig My Grave (arr. Oesi)

Vittorio Monti (1868-1922)

Csárdás (arr. Oesi)

Caroline Shaw (1982)

Entr'acte

Antonin Dvořák (1841-1904)

Strijkkwintet, op. 77

uitvoerenden

James Oesi [contrabas](#)

Dudok Kwartet:

Judith van Driel [viool](#)

Marleen Wester [viool](#)

Marie-Louise de Jong [altviool](#)

David Faber [cello](#)

toelichting

van Rameau tot Caroline Shaw

'Klassieke programma's bevatten vaak werken uit één periode. Wij vinden dat jammer, omdat juist de afwisseling tussen stijlen en periodes voor reliëf zorgt,' zegt contrabassist James Oesi. Samen met het bevriende Dudok Kwartet brengt Oesi vanavond een zeer divers programma. Er is geen overkoepelend 'idee' dat de werken verbindt – Oesi heeft simpelweg héél veel muziek beluisterd en zich vervolgens laten leiden door zijn intuïtie. Op papier lijkt het daarom misschien onlogisch, zegt hij, maar de innerlijke samenhang van het programma zal zonneklaar zijn voor wie met open oren luistert.

Wel is er een opvallende Amerikaanse connectie en vormt het erfgoed van zwarte musici, zoals spirituals, een rode draad. Oesi is diep in dit bijzondere repertoire gedoken en heeft enkele nummers gearrangeerd voor de bezetting van strijkkwartet en contrabas: 'Vocale muziek werkt vaak heel goed op de contrabas, het is een heel lyrisch instrument. Je hoort weleens zeggen dat de cello de klank van de menselijke stem het dichtst nadert, maar ik ben niet de enige die vindt dat het eigenlijk de contrabas is. De cello is perfect, maar de bas is een raadselachtig instrument. Soms breekt hij, net als de stem, en hoor je de echte rauwe emotie.'

Sometimes I Feel Like a Motherless Child (traditional)

Het openingsnummer is een beroemde spiritual die al in de jaren 70 van de negentiende

eeuw is opgenomen door de Fisk Jubilee Singers, de beroemde Afro-Amerikaanse a-capellagroep. Maar het lied is nog veel ouder en nauw verbonden met de uitzichtloze situatie van slaafgemaakten in de Verenigde Staten. Het samengaan van wanhoop en troost is tegelijkertijd huiveringwekkend én bloedstollend mooi. Het lied speelde ook een belangrijke rol in de Burgerrechtenbeweging van de jaren 50 en 60 van de twintigste eeuw.

Jean-Philippe Rameau: Entrée de Polymnie

Na dat bijzondere begin is het tijd voor 'echte entreemuziek', zoals Oesi het noemt. De 'Entrée de Polymnie' is een scène uit *Les Boréades*, de mysterieuze laatste opera van Jean-Philippe Rameau. Rameau was als componist en theoreticus een van de voornaamste en invloedrijkste

Franse musici van zijn tijd, maar de première van *Les Boréades* werd om duistere redenen geannuleerd. Rameau schreef het werk in 1763 en pas ruim twee eeuwen later, in 1982, was de eerste complete uitvoering. Deze scène, afkomstig uit de vierde akte, toont de opkomst van Polymnia, de Griekse muze van onder meer gewijde liederen. Het arrangement is gemaakt door cellist David Faber van het Dudok Kwartet.

Abdullah Ibrahim: The Wedding

Abdullah Ibrahim is een van de beroemdste jazzpianisten

van Zuid-Afrika. Vanwege de Apartheid leefde hij jarenlang in ballingschap in New York en in Europa, en in de jaren 60 kreeg hij steun van Duke Ellington, die hem hoorde spelen in Zürich. Voor James Oesi was Abdullah Ibrahim vooral een 'grote naam', totdat zijn landgenoot hem uit het niets benaderde om samen met hem een project te doen. 'Ik dacht eerst dat het een grap was, maar hij was het echt. Hij is een jazzmuzikant, maar veel van zijn inspiratiebronnen zijn klassiek, en hij had me gevonden via mijn opnames van de cellosuites van Bach, die hij erg goed vond.'

James Oesi © s.Xanthoulis

Oesi zocht Ibrahim op in Duitsland, waar hij woont, en speelde een paar dagen intensief met hem samen. 'Zijn benadering van improvisatie was ontzettend interessant en leerzaam voor mij, ook omdat je in een klassieke opleiding zoals ik die heb gehad maar weinig improviseert. En hij vertelde allerlei smakelijke anekdotes over Duke Ellington, Miles Davis en John Coltrane, met wie hij allemaal heeft samengespeeld. We spelen 'The wedding', omdat het een van Ibrahims mooiste liedjes is.'

Deep River (traditional)

Luister naar de legendarische gospelzangeres Mahalia Jackson die de traditional 'Deep river' zingt en na één noot lopen de rillingen je al over de rug, zegt Oesi. Wat kun je daar nog aan toevoegen? Maar toen stuitte hij op de versie die Samuel Coleridge-Taylor (1875-1912) van het nummer maakte. Coleridge-Taylor was een zwarte Britse componist die in de VS de bijnaam 'de Afrikaanse Mahler' kreeg. Oesi bewerkte de versie van Coleridge-Taylor voor de bezetting van contrabas en strijkkwartet, en het is in die versie dat u 'Deep river' vanavond hoort. Het is dus een arrangement van een beeld is voor de manier waarop muziek voorbij de grenzen van tijd en plaats kan resoneren en inspireren, zéker in dit programma.

Abdullah Ibrahim

Vittorio Monti: Csárdás

'Een schaamteloos solostuk' noemt Oesi de *Csárdás* van Monti. De Italiaanse componist schreef het werk in 1904 als een concertstuk, gebaseerd op de gelijknamige Hongaarse volksdans die in die tijd erg populair was. In de oorspronkelijke versie was de solopartij voor viool, maar er zijn talloze arrangementen van gemaakt. Oesi tekende zelf voor het contrabas-arrangement dat hij vanavond speelt. Hoewel het stuk nog geen vijf minuten duurt heeft het zeven verschillende secties, die sterk verschillen in tempo. Oesi zal alles uit de kast moeten halen: zowel watervlugge loopjes als lyrisch zingende lijnen.

Caroline Shaw: Entr'acte

Verwondering is de motor van Caroline Shaw. Altijd is haar muziek fris en verrassend, zonder dat ze geforceerd naar die verrassing op zoek gaat. Shaw werd naar het hoofdpodium van het muziekleven gekatapulteerd toen ze met een van haar eerste composities, de *Partita for 8 voices* (2012), als jongste componist

Caroline Shaw © Kait Moreno

ooit (ze was dertig) de Pulitzerprijs won. Shaw zingt in *Roomful of Teeth*, het vocale ensemble waarvoor de ze *Partita* schreef, maar ze is óók opgeleid en actief als violist.

Shaw componeerde haar strijkkwartet *Entr'acte* nadat ze een uitvoering van Haydn's strijkkwartet opus 77, nr. 2 had gehoord. Met name de tonale verschuiving in het menuet begeisterte haar – dus creëerde ze een eigen menuet met contrasterend trio. *Entr'acte* heeft in eerste instantie een 'klassieke' klank, waarin elementen van Amerikaanse minimal music in doorklinken. Maar gaandeweg voert Shaws unieke beeldingskracht de muziek naar onbekende regionen, waar ze oplost in een beeldschone overpeinzing. Die overgang is het echte onderwerp van *Entr'acte*, schrijft Shaw over het werk: 'Ik hou van de manier waarop sommige muziek (zoals de menueten van opus 77) je plotseling meeneemt naar de

andere kant van Alice' spiegel, in een soort absurde, subtiele, technicolor transitie.'

Antonin Dvořák: Strjkkwintet, op. 77

Een heel ander opus 77 dan de strijkkwartetten van Haydn is het *Strjkkwintet* van Antonin Dvořák. Het beroemdste werk van Dvořák is ongetwijfeld zijn *Negende symfonie*, 'Uit de nieuwe wereld', die hij schreef toen hij in de Verenigde Staten woonde. In 1892 had hij de Trans-Atlantische oversteek gemaakt om een zeer goed betaalde baan als conservatoriumdirecteur in New York te accepteren. Het land en zijn muziekcultuur maakten diepe indruk op Dvořák.

Maar dit *Strjkkwintet* componeerde hij al in 1875. 'Het is een vroeg werk van Dvořák, uit de periode voordat hij zich verdiepte in Amerikaanse volkmuziek,' zegt Oesi. 'En toch hoor je er al een voorbode in. Wanneer je naar dit strijkkwintet luistert, snap je waarom hij zo onder de indruk was van de spirituals die hij later in de VS ontdekte: hij herkende er iets in.'

Een strijkkwintet kan verschillende bezettingen hebben; veel componisten voegen een extra altviool toe aan het strijkkwartet, maar Dvořák koos juist voor het laag van een contrabas. Misschien dat het daarom relatief weinig wordt uitgevoerd, denkt Oesi: 'Dat is jammer, want het is een van de parels in het repertoire.' tekst: Joep Stapel

biografieën

Dudok Quartet © Marco Borggreve

James Oesi

James Oesi is een van de weinige contrabassisten die zijn instrument primair als solo-instrument benadert. Aanvankelijk speelde hij piano en viool, maar in 2001, toen hij twaalf jaar was, stapte hij over op de contrabas. In 2005 verruilde hij zijn geboorteland Zuid-Afrika voor Moskou, waar hij de jongste student aan het conservatorium was. Ook studeerde hij aan het prestigieuze Perlman Music Program in New York. Sinds 2009 woont en werkt Oesi in Nederland, waar hij al snel naam maakte. Naast zijn solo-werk is hij een regelmatige gast in ensembles als Askol|Schönberg en Ensemble Modern. Hij houdt zich bezig met zowel nieuwe muziek als ouder repertoire. Voor zijn interpretatie van de Cellosuites van J.S. Bach oogstte hij veel lof, en Oesi's opname van deze suites zal in 2024 verschijnen als zijn solodebutalbum. Hij is oprichter en artistiek leider van het Dutch Double Bass Festival, het

enige ter wereld in zijn soort. www.jamesoesi.com

Dudok Kwartet

Sinds de oprichting in 2009 is het Dudok Kwartet uitgegroeid tot een van de voornaamste Nederlandse strijkkwartetten. Het speelt sinds 2016 in de huidige bezetting en won verschillende prijzen, waaronder de Borletti-Buitoni Trust Award in 2018. Dudok heeft een breed repertoire, dat loopt van Haydn – de peetvader van het genre – tot de modernist György Ligeti. Ook bracht het kwartet speciaal voor hen geschreven stukken van onder meer Joey Roukens en Theo Loevendie in première, en speelde het arrangementen van oude muziek van Josquin Desprez en Gesualdo. Het ensemble ontleent zijn naam aan de Nederlandse architect Willem Dudok, die in zijn dagboeken schreef over de gemeenschappelijke basis van muziek en architectuur en zijn schatplichtigheid aan componisten. dudokquartet.com

verkoop gestart!

De verkoop van het klassieke seizoen 23/24 is gestart!

Met een mix van internationale sterren die we een Rotterdams podium geven en lokale makers aan wie we een internationaal podium bieden. Van grote solisten, orkesten, en dirigenten tot grensverleggende jonge musici die ons blikveld verruimen. Met programma's die actueel of juist tijdloos zijn. Programma's waarvan wij geloven dat het de moeite waard is om ze nú te horen.

De seizoenbrochure ligt voor je klaar bij de kassa!

genoten van dit concert?

steun de Doelen en help mee met het realiseren van een bijzonder en innovatief programma!

bekijk hoe jij kan bijdragen op dedoelen.nl/steun

Stay in touch!

See you @dedoelen & share your pictures #dedoelen

tickets & info:

www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam

